

Foto: Rossavik

Tariffoppgjøret i 2010: Lektorlønnen må økes!

Vårens tariffoppgjør er et hovedoppgjør. Det betyr at hele tariffavtaler reforhandles i alle tariffområder hvor NLL er representert. Lønn blir det sentrale temaet i årets oppgjør.

Av: Jon Sand (NLLs representant i Akademikerne kommune) og **Otto Kristiansen** (leder av NLLs forhandlingsutvalg)

Den positive medlemsutviklingen gjør at Norsk Lektorlag involveres i flere tariffområder. Medlemmene i skoleverket er omfattet av forhandlingene i KS-området og Oslo kommune. Norsk Lektorlag har også en voksende medlemsmasse i det statlige tariffområdet, og vi har en stor gruppe musikere (Oslo Filharmonien) i et privat tariffområde i Spekter.

Mer lokal lønnsdannelse

Norsk Lektorlags overordnede tariffpolitikk styrer våre krav og prioriteringer uavhengig av tariffområde. Sentralt i vår tariffpolitikk er kravet om mer lokal lønnsdannelse.

Det er verdt å minne om bakgrunnen for denne tariffpolitikken. Da Akademikerne

ble dannet, var en av hovedgrunnene sterk misnøye med lønnsutviklingen for akademisk arbeidskraft. Mange års sentrale lønnsoppgjør, der kronetillegg spilte en vesentlig rolle, hadde medført en negativ lønnsutvikling for dem med høyest utdanning. Akademikerne ønsket å bryte med de sentrale oppgjørene og den fordelingspolitikken som foregikk der, og isteden arbeide for større råderett over de lønnsmidlene som tilhører akademisk arbeidskraft.

Norsk Lektorlag vil i samarbeid med Akademikerne utvikle et system for lokal lønnsdannelse som i større grad ansvarliggjør arbeidsgiver. Lokal lønnsdannelse skal baseres på kollektive avta-

ler og ivareta hver enkelt arbeidstakers lønnsutvikling. Vi tror dette vil gi våre medlemmer den beste lønnsutvikling fordi slike lokale oppgjør gir den enkelte fagforening større autonomi i forhandlingsprosessen og større kontroll over egen andel av lønnsmidlene. Lokale oppgjør vil gi rom for ulike kombinasjoner av generelle og individuelle lønnstillegg. Dette vil, over tid, gi Norsk Lektorlag anledning til å utøve en solidarisk lønnspolitikk for medlemmene som kan tilpasses lokale forhold og muligheter.

Vi ønsker å sikre lektorene en lønn på nivå med andre akademiske yrkesgrupper og bidra til heving av yrkesgruppens status ved at utdanning, kompetanse, erfaring, innsats og samfunnsmessig betydning blir verdsatt ved lønnsfastsettelsen.

Likelønn

Blant Norsk Lektorlags medlemmer er det små lønnsforskjeller mellom kjønnene. I den grad en mannlig og en kvinnelig lektor ansatt i den offentlige skolen ikke tjener det samme, vil forskjellen i hovedsak skyldes ulik ansiennitet og ulikhet når det gjelder funksjoner, for eksempel kontaktlærer.

Når nasjonal statistikk viser at det er store lønnsforskjeller mellom menn og kvinner, skyldes det først og fremst at det er flest kvinner ansatt i offentlig sektor, mens det er flest menn ansatt i privat sektor. Og lønnsnivået for akademisk arbeidskraft er som kjent vesentlig høyere i privat sektor. For Norsk Lektorlag er det derfor viktig å redusere lønnsgapet mellom offentlig og privat sektor, og det gjøres best ved å gjøre lønnsdannelsen i offentlig sektor mer fleksibel og lokal, etter mønster for akademikergruppene i privat sektor.

De sentrale oppgjørene som har ført til den sammenpressede lønnstrukturen, gjør det dyrt å løfte store kvinnegrupper. Den fordelingspolitiske lønnsdannelsen som har vært drevet, har ikke gagnet

kvinner med akademisk utdanning. Både ved NTNU og i Sverige har man erfart at kvinner har hatt lønsmessig fordel av lokale forhandlinger. Det viser seg at økt bruk av slike forhandlinger gjør det lettere for kvinner å synliggjøre sin innsats og kompetanse. Vi har derfor tro på at dette på sikt kan bidra til en bedre lønnsutvikling for kvinner også i offentlig sektor.

KS-området

For offentlig sektor ble pensjonsspørsmålet avklart i 2009, og i KS-området har arbeidstidsavtalen blitt forlenget ut 2011. Hovedavtalen er også forlenget, med noen mindre endringer, og gjelder ut 2012. Dermed blir lønn det sentrale tema i årets oppgjør.

Med fortsatt økonomisk krise i landene Norge handler med, lav rente og forventninger om lavere prisvekst ligger det an til å bli et moderat oppgjør. Med en lønnsvekstprognose på 3,5 % og en prisvekstprognose på 1,75 % ligger vi an til å få reallønnsvekst på 1,75 %.

Lektorene har kommet dårligst ut

I dette "moderasjonsperspektivet" vil vi samtidig minne om at lønnsutviklingen for undervisningspersonalet de siste årene har vært klart lavere enn for andre offentlig ansatte, og blant de ulike lærerkategoriene var lektorene de som kom dårligst ut.

Lektorene har imidlertid fått et lite ekstra løft i de to siste oppgjørene, men med tanke på den negative lønnsutviklingen over flere år, er dette kun et beskjedent skritt i riktig retning.

Etter streiken til UNIO i 2008 ble det nedsatt et partsammensatt utvalg som skulle kartlegge lønnsutviklingen til utdanningsgruppene i KS-området. Dette utvalget fremla en statusrapport foran oppgjøret i 2009 der partene ble orientert om at man trengte ytterligere tid for å innhente relevante lønnsdata for utdanningsgruppene. Det er ikke tvil om

at både Utdanningsforbundet og Norsk Sykepleierforbund har store forventninger til utvalgets konklusjon.

Kapittel 5 og lokal lønnsdanning

Norsk Lektorlag mener at tiden er inne for å tenke nytt i lønnspolitikken. En forhandlingsstrategi med sentrale forhandlinger som har gitt lav lønnsvekst for lektorene og sviktende rekruttering til læreryrket, gjør at vi altså vil arbeide for at medlemmene skal bli omfattet av et annet forhandlingssystem, nemlig kapittel 5 i hovedtariffavtalen for KS-området. Norsk Lektorlag ønsker lokal lønnsdanning basert på kollektive avtaler, der lønn blant annet kan brukes som virkemiddel for å rekruttere og beholde lektorer.

Uavhengig av tariffavtale og eventuelt nytt forhandlingssystem vil vi imidlertid også ved dette lønnsoppgjøret gjøre vårt ytterste for å ivareta medlemmenes interesser. Det blir viktig for oss å sikre at den positive tendensen vi så i 2008 og 2009, fortsetter, men det blir selvsagt en utfordring når vi vet at rammen for årets oppgjør vil bli lavere enn i 2008.

Oslo Kommune

Oslo Kommune har de samme økonomiske forutsetningene som resten av kommunesektoren, og tariffoppgjøret vil ha de samme hovedutfordringene som i KS-området når det gjelder lønn.

Samtidig må vi ikke underslå at lønnsutviklingen for lektorene i Oslo har vært dårligere enn for kollegene i KS, selv om vi fikk en viss utjevning mellom de to tariffområdene i 2008-oppgjøret. I dag er forskjellen i begynnerlønnen for lektor med tilleggsgutdannning ca. kr. 14 000,-. Tatt i betraktning at Oslo er nabo til fylker med bedre lønnsbetingelser for lektorer, og at Oslo er et høykostområde, må begynnerlønn bli et tema i årets lønnsoppgjør.

I Oslo Kommune er partene ikke kommet i mål med en ny hovedavtale. Her ble forhandlingene avsluttet uten enighet. Partene har forhandlet om endringer i

hovedavtalen og øvrige avtaler. Organisasjonene fant det umulig å godta kommunens krav, som ville bety forverring på viktige områder for ansatte og tillitsvalgte. Forhandlingssammenslutningene beklager samtidig at Oslo Kommune ikke ønsker å ta inn undervisningspersonalet i hovedavtalen – nesten seks år etter at staten overførte forhandlingsansvaret til kommunen.

Nå blir spørsmålet om hele eller deler av hovedavtaleforhandlingene skal trekkes inn i hovedtariffområdet. Det samme gjelder arbeidstidsavtalen. Utdanningsforbundet i Oslo forhandlet i mars med Oslo Kommune om sær-

avtalene inngått mellom partene. Dette gjelder blant annet arbeidstid for skoleverket. Norsk Lektorlag har ikke partsforhold i disse avtalene på grunn av den spesielle avtalestrukturen i Oslo, men er likevel omfattet av dem.

Utfallet av disse forhandlingene var ikke kjent da Lektorbladet gikk i trykken.

Stat

Innen det statlige tariffområdet mener Norsk Lektorlag at den største lønnspolitiske utfordringen er at størstedelen av pengene fordeles sentralt. Virksomhetene råder ikke selv over midlene og kan dermed vanskelig bruke lønn som

personalpolitisk virkemiddel. I år er det i statlig sektor et særlig fokus på likelønn. Den største utfordringen er det kjønnsdelte arbeidsmarkedet og lønnsforskjellene mellom offentlig og privat sektor. Curt A. Lier er forhandlingsleder i Akademikerne Stat, og Norsk Lektorlag er representert i utvalget av Nina Sandborg.

Jon Sand er NLLs representant i Akademikerne kommune og Nina Sandborg er NLLs representant i Akademikerne stat. Generalsekretær Otto Kristiansen leder NLLs forhandlingsutvalg.

“NLL ønsker lokal lønnsdannelse basert på kollektive avtaler, der lønn blant annet kan brukes som virkemiddel for å rekruttere og beholde lektorer.”

Kunnskapsløftet – tung bør å bære?

En ny forskningsrapport som evaluerer Kunnskapsløftet, legger fram data som viser at Kunnskapsløftet som styringsreform synes å svikte:

”Den *manglende tillit* til skoleeiernivået som aktørene på det sentrale forvaltningsnivået ga uttrykk for, kommer også til uttrykk fra skolenivå. Dette gjelder særlig lærere i videregående skole. Dette funnet i det kvalitative materialet modifiseres imidlertid av intervjuene med representanten fra KS og informantene fra fylkeskommunene som i større grad opplever reformimplementeringen som *nettverkssamarbeid* der aktører viser hverandre tillit, inngår i bytterelasjoner og lærer av hverandre.”

”Lærerne opplever også store mangler i gjennomføringen av kompetanseutviklingsstrategien. Høsten 2007 var det

primært skolelederne som var blitt prioritert når det gjaldt midler til kompetanseutvikling”.

Rapporten konkluderer med at Kunnskapsløftet, for mange, har blitt en tung bør å bære.

Rapport 42 2009 NIFU STEP og ILS, UiO: ”Undervisningsanalyse av styringsreformen i skjæringspunktet mellom politikk, administrasjon og profesjon”. Jorunn Møller, Tine S. Prøitz og Petter Aasen (red.)